

Jonge garde

Vijand vermomd als vriend

De jonge garde houdt zich op in galleries, projectruimtes en broedplaatsen. In *Frenemy* zoeken Josefin Arnell en Margaret Haines de grenzen op van vriendschap en solidariteit.

Roos van der Lint

23 februari 2022 – verschenen in nr. 8

Josefin Arnell, WILD FILLY STORY
© Rozenstraat

Er was eens een kat die woonde in een weiland naast een rivier en die verlangde naar de duiventil aan de overkant van het water, vol vette vogels, maar die niet kon zwemmen. Op een dag kwam er een paard en de dieren raakten aan de praat. Ik heb zin om naar de overkant te zwemmen en van dat mais te eten, zei het paard, en de kat mocht mee op zijn rug. Aan de overkant vrat de kat de duiven op en ging toen klaaglijk zitten jammeren. Het paard probeerde hem te stoppen, bang voor de mensen en bovendien niet in staat om zo te eten, maar de kat zei dat het zijn gewoonte was. Daar kwamen de mensen al, met stokken en stenen, en de dieren zwommen snel de rivier weer over, de kat voldaan, het paard geïrriteerd. Terug in hun weiland liet het paard zich vallen en rolde door het gras, terwijl de kat op zijn rug het uitgilde dat het paard hem nog zou vermoorden. Dat is nu eenmaal mijn natuur, zei het paard, ik rol altijd na het zwemmen.

De parabel is geschreven door de Afghaanse schrijver Idries Shah. We zijn allemaal begrensd door onze gewoonten, is het idee, en wie niet bereid is aan zichzelf te werken komt nergens, is de les. Het verhaal vormt de inleiding bij de tentoonstelling van Josefin Arnell en Margaret Haines, beiden voormalig resident van de Rijksakademie, in kunst ruimte Rozenstraat. Hun videowerken in *Frenemy* verkennen het terrein van vriendschap, liefde en solidariteit. Ze steken daarbij de draak met verwachtingspatronen en spelen menselijke gewoonten tegen elkaar uit. Ze gaan voorbij aan goed en kwaad, verkiezen voor hun kunst de staat van totale verwarring.

Josefin Arnell, de Zweedse kunstenaar die in 2018 de Theodora Niemeijer Prijs won, nam haar video bijvoorbeeld op in een zorgboerderij in Amsterdam-Noord. We zien medewerkers en cliënten die komen voor het paardrijden en de bezigheidstherapie, maar verwacht geen antropologische gemeenschapskunst. *Wild Filly Story* is hardcore. Arnell schreef een script dat neigt naar horror en liet dat los op de lieflijke boerderij, met verontrustende rollen voor de mensen op het erf. Vermomd als absurdistische *realityshow*, met tal van verwijzingen naar de populaire cultuur, laat Arnell de onderlinge relaties tussen vooral de tienermeisjes ontsporen met de paarden als levende, maar immer zwijgende objecten van hun verlangens. Ze worden door hen bereiden en over hun rug geaaid, maar een moment later evengoed verorberd tijdens een barbecue. Het paardenmeisje is hier de vijand vermomd als vriend. Ze heeft bloed rond haar mond.

Ze verkiezen voor hun kunst de staat van totale verwarring

Werp je in de tentoonstellingszaal een blik achterom, dan is daar nog een vrouw met bloed op haar lippen, en op haar schouder, in de video van Margaret Haines. Arnell en Haines delen de tentoonstelling, met naast hun eigen video's ook een gezamenlijk wandtapijt en een reeks geweldige bankjes (voorzien van zwaarden, kettingen, een lange vlecht, je reinste *fetisj*, in samenwerking met Alexis Bondoux en Noah Cohen) om op plaats te nemen. Hun werk kent raakvlakken: centraal staan de vrouw en iets van een trauma, omringd door het mystieke en het spirituele, in de zin dat de kunstenaars niet terugdeinzen voor een geestverschijning. Op de zorgboerderij figureert een vrouw met een wit gezicht in een bruidsjurk en de vrouw in de abstractere video van Haines lijkt ook niet van deze wereld. Ze zit voor een spiegel met een scheur in het glas en contempleert op een gebeurtenis uit het verleden. Het snot loopt uit haar neus en ze likt het bloed van haar vinger, maar toch lijkt ze van alle menselijkheid ontdaan. Wat overblijft, is diepe vertwijfeling. Als het gevoel van het zien van bloed gelijk stond aan dat van het zien van goud, zegt ze bezwerend, zou de mensheid al lang geleden absolutie en verlossing hebben gekregen.

In een tijd waarin 'grensoverschrijdend' als het absolute kwaad geldt, is het heerlijk dat er kunst bestaat waarin grenzen gecontroleerd grof overschreden kunnen worden. In de excessen waar men zich op de zorgboerderij aan te buiten gaat, op het gebied van geweld, seks en eten, brengt het werk van Arnell bijvoorbeeld dat van Paul McCarthy in gedachten, maar vooral ook dat van een jongere generatie, feministisch en queer, die graag de vinger in de wond steekt. Daar openbaart zich immers de menselijke natuur, daar lonkt de bevrijding.

Vertel het verhaal van dat paard nog eens, vraagt Arnell vanachter de camera aan een van de paardenverzorgsters. Nou, die hengst had de neiging om te bijten als ze hem wilde halen, vertelt zij, en toen moesten zijn ballen eraf. Ze maakt een knipbeweging met haar vingers en lacht er genoeglijk bij. Ze is dol op de hengst zonder ballen, die daarmee volgens haar eigenlijk geen hengst meer is. Ze noemt hem een slachtoffer van liefde.

Frenemy, t/m 3 april te zien bij Rozenstraat in Amsterdam. rozenstraat.com

Nr. 8 / 2022

Nu veel gelezen op groene.nl

- Zelenski wil duidelijke daden zien, vooral in Nederland ontbreekt het daaraan**
De preek van Zelenski Coen van de Ven
- Europa en de VS zijn tekortgeschoten, maar onderschat het kwalijke Russische exceptionalisme niet**
Het Rusland-probleem Marco d'Eramo
- Met knip-en-plakwerk en dubieuze testen keurt het UWV werknemers goed**
Onderzoek De afkeuringsindustrie Belia Heilbron en Anouk Kootstra
- Fosfaat wordt niet alleen veel duurder, maar ook een reden van oorlog**
Elementen van de toekomst Frank Mulder
- Herinneringen en verhalen blijven een surrogaat, beseffen Pfeijffer en Rijnveld**
Boekenweekgeschenken Charlotte Remarque
- 'We beleven de nachtmerrie-editie van "Grote mannen schrijven geschiedenis"'**
Grote mannen Mike Davis
- 'Sorry, maar wie is Harry Styles?'**
Popmodern Münise Yavuz
- Of het nu Oekraïne is of de Balkan: op het slagveld sterft de waarheid als eerste**
Essay De oorlog op tv Lidija Zelovic
- De strijd tussen liberale democratie en autocratie krijgt een nieuw hoofdstuk**
Nieuwe Koude-Oorlog-fictie Casper Thomas
- 'Als je honderd procent veilig wil vliegen, moet je niet gaan vliegen. Zo is de liefde ook'**
Boekenweek 2022 Roza Ybema

De Groene Amsterdammer

Onafhankelijk weekblad sinds 1877

Over

De Groene
Geschiedenis
Onderzoeksjournalistiek
Colofon

Contact

Service & bezorging
Neem contact op
Adverteren
Doneren

Abonnement

Aanschaffen
Cadeau geven
Uw gegevens
App downloaden

Volgen

Nieuwsbrief
Podcast
Agenda
f t in @

Meer

Filmclub
Klavers
Webwinkel
Vacatures